

статутних організацій у межах українського села, яка продовжується і на початку ХХІ ст., але її кількісно-територіальні показники значно відстають від показників сторічної давнини.

Список використаних джерел

1. Барков В. Ю. Соціально-політичне становлення громадянського суспільства в Україні : автореф. дис. ... д-ра політ. наук : 23.00.02. – Київ, 1999. – 38 с.
2. Силка О. З. Громадські об'єднання українського села наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.: становлення та діяльність (на матеріалах Лівобережжя). – Черкаси: видавець ФОП Гордієнко Є. І., 2015. – 574 с.
3. Список учреждений по Главному управлению землеустройства и земледелия сельскохозяйственных товариществ, артелей и других кооперативных организаций на 1 января 1914 г. – СПб.: [ГУЗ иЗ], 1914, ХVII, 154 с.
4. Справочные сведения о сельскохозяйственных обществах по данным на 1915 год / под ред. В. В. Морачевского. – Пг.: Тип. В. Ф. Киршбаума, 1916.

*Бачинська Ольга Василівна, старший викладач,
Київський національний університет будівництва і архітектури*
**СПЕЦИФІКА ВЗАЄМИН РОСІЙСЬКОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ З ДЕРЖАВОЮ**

Російська православна церква (РПЦ) – найбільша автокефальна православна церква в світі. Її керівництво вважає, що церква починає свою історію від Хрещення Русі. З 1448 року вона має статус автокефальної. З середини ХУ-го сторіччя Руська православна церква свій центр розташування - Москву - вважала єдиним оплотом православ'я. У 1686 році держава і церква приєднали Лівобережну Україну і, таким чином, створили Київську метрополію, яка продовжувала існувати на українських землях. З 1917 по 1991 роки пережила занепад і гоніння, але певне послаблення отримала з 1987 року. Внаслідок розвалу СРСР з 1991 року має транснаціональний характер. Приєднала до себе Руську православну закордонну церкву.

РПЦ на сьогодні є церквою держави-окупанта, яка напала на Схід України та Крим. А підрозділ цієї церкви – Українська православна церква Московського патріархату – знаходиться на території України. Тобто церква ворожої держави має тут храми, монастирі і парафіян. РПЦ може використовувати своє положення в Україні для здійснення негативного впливу на українських парафіян в центрі нашої країни. Враховуючи військово-політичну ситуацію, для з'ясування дій РПЦ в Україні було проведено дослідження її діяльності, щоб краще зрозуміти її подальші напрямки. Для цього методом дослідження діяльності Російської православної церкви та її ставлення до України був обраний офіційний сайт РПЦ, розділ новин, тому що

саме там подається інформація про справи церкви та події в Україні, як їх трактує керівництво РПЦ.

Церква – громадська організація, яка має право на власну діяльність. Першочергові дії сучасної церкви полягають у виконанні релігійних обрядів, тому логічно сприймаються сповіщення про проведені молитви, літургії, всенощні, панахиди, що відбуваються у призначених для цього будівлях. Через це другий напрям життєдіяльності церкви – це закладання, будівництво храмів, їхні освячення, реставрація. Як велика організація, церква має свою ієрархічну структуру, різного рівня підрозділи, тому їй потрібно вирішувати питання організації керуючої верхівки, призначення на посади осіб для керівництва підрозділами. Для того, щоб підготувати професіоналів богослужіння, церква облаштовує навчальні заклади, які до того ж займаються науковою діяльністю. Це – конференції, семінари, читання, міжрегіональне співробітництво, конференції з обміну історичними та науковими дослідженнями. Для поширення свого впливу, донесення знань, обміну досвідом у своїй сфері, залучення територій до своїх обрядів (освячення), залучення нових adeptів і надання можливості вірним парафіянам спілкування з найбільшими святинями церква використовує різні прийоми – мандри ікон і мощів, пишне відзначення релігійних свят, видавництво літератури з різних релігійних питань. Але, окрім притаманної церкві активності, вона обирає додаткові напрямки своєї діяльності. І такі напрямки у різних церквах, навіть в рамках православ'я, можуть сильно відрізнятися.

Вивчення інформації з діяльності Російської православної церкви показало, що РПЦ виконує основні церковні функції. Як й в інших православних об'єднаннях, вона допомагає нужденним: старим, хворим, безхатченкам, ув'язненим, постраждалим від катастроф. Також проводить заходи із захисту сімейних цінностей та здоров'я, залучає молодь до вивчення релігії, підтримує розвиток релігійного мистецтва та вивчення історії рідного краю. Усе перелічене характерно для звичайного життя православної церкви.

Але, крім того, Російська церква також займається діяльністю, не притаманною іншим православним конфесіям. Вона просуває релігійні предмети у світські навчальні заклади – школи, інститути, університети – і видає багато підручників. Величезну увагу приділяє впливу ЗМІ і соціальних мереж на свідомість людей. Цю особливість сучасного світу церква використовує для навернення до своєї віри і пропагування своїх ідей якомога більшій кількості населення. Представники РПЦ беруть участь у громадських заходах і святах, які не мають відношення до релігії, намагаючись підкорити всі сфери життя сучасної людини її впливу.

Ще однією особливістю Російської православної церкви є злиття з політично-дипломатичною діяльністю держави. Патріарх постійно зустрічається з посадовцями Російської Федерації, не випускаючи з поля зору події, що відбуваються в країні. Також приймає активну участь у зовнішній політиці держави: підтримує контакти з дипломатичним корпусом інших країн, надсилає вітання президентам з нагоди важливих дат. Навіть приймає участь у

святах та урочистих подіях в іноземних державах, які жодного відношення не мають до релігії православ'я. Перелік напрямків політичної діяльності керівника РПЦ складає враження, що він на себе сприйняв певні питання управління країною паралельно з її президентом.

Внутрішні процеси у РПЦ також відрізняються від інших православних конфесій. Кожна церква, як релігійна організація, зацікавлена в розповсюдженні своєї доктрини і утворенні нових центрів – храмів, монастирів та ін. Духовність релігійного вчення – нематеріальна субстанція, але храм, де відбувається церковний обряд, є матеріальною складовою, спорудою, яку треба збудувати, прикрасити, підтримувати пристойний стан, ремонтувати, тобто виникає необхідність економічної підтримки споруди (будівництво, оздоблення, ремонт коштують грошей), а для цього виникає необхідність економічної діяльності церкви. Тому для церкви її розповсюдження та утворення нових центрів на не освоєних нею землях є економічно вигідним.

Склад світової православної церкви є таким, що землі її поширення зайняті незалежними об'єднаннями, які підтримують національні особливості народів у богослужбовому процесі, наприклад, як Сербська, Кіпрська, Константинопольська, Грузинська, Польська та багато інших. Російська церква намагається поширити свій вплив на землі, де є місцеві незалежні православні церкви, незважаючи на їх існування. Загалом РПЦ просуває ідею своєї виключності на духовній мапі світу і величній ролі Росії серед інших держав. Для реалізації централізаційних процесів патріарх підтримує тісні зв'язки з представниками інших релігій – мусульманами, іудеями, керівники РПЦ беруть участь у з'їздах і конференціях інших напрямків християнства.

Ще одним незвичним напрямком діяльності церкви є активна психологічна обробка військових і підтримка неармійських добровольчих воєнізованих підрозділів типу козацтва та інших. Росія використовує своїх військових у злочинних цілях, в тому числі й для вбивства мирного населення в різних країнах, і церква це схвалює, що суперечить принципам християнства.

Після аналізу напрямків діяльності РПЦ за інформаційними джерелами можна зробити висновки про те, що в Російській церкві відбуваються сильні об'єднувачі та централізаційні процеси, які стають основою для намагання підкорити весь розмаїтий православний світ, церква бажає зайняти ведуче положення і поширити свій вплив, навіть, на світові релігії. Вона поступово підмінює діяльність держави у дипломатичних і політичних питаннях. На території самої Російської держави церква намагається залучити якомога більше людей до своїх лав, створити ілюзію незамінної допомоги кожній людині, проводить тоталітарне розповсюдження православ'я, просуває ідеї потреби вивчення християнства на всіх рівнях світської освіти і виховання, займається психологічною обробкою населення, військових і невійськових добровольчих формувань, спрямовуючи їх на виконання злочинних наказів, допомагає проведенню інформаційної війни. РПЦ контролює чиновників держапарату та зовнішню політику Росії, своїм втручанням утримуючи державу від розпаду і намагаючись зміцнити її на власний розсуд. Окрім

церкви, в Росії немає іншої сили, здатної взяти на себе тягар державних проблем.

За допомогою своїх методів РПЦ так само намагається підкорити й Україну, якій приділяє значну увагу у своїй діяльності. Враховуючи внутрішні настанови Російської православної церкви, її злиття з політикою держави, доволі часте порушення християнських норм і правил на угоду своїм цілям, чекати від неї лояльного ставлення до України марно. Скоріше РПЦ буде використовувати український підрозділ (УПЦ МП) для проведення диверсійної роботи серед українського населення з метою розхитування політичної ситуації в нашій країні і досягнення своєї мети зі знищення Незалежності нашої держави.

Список використаних джерел

1. Википедия: Свободная энциклопедия: Русская православная церковь [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електроні дані. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Русская_православная_церковь (дата звернення 2.12.2016) – Назва з екрана.

2. Русская Православная Церковь. Офіційний сайт Московского Патриархата: Новости [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електроні дані. – Режим доступу: <http://www.patriarchia.ru/db/news/> (дата звернення 2.12.2016) – Назва з екрана.